

Høringsvar vedr. ansøgning om nedrivning af Nyelands Gård, beliggende Algade 14, 4220 Korsør.

Bevaringsværdi/SAVE-værdi: 3 (= høj bevaringsværdi) jf. gældende lokalplan nr. 1184 og FBB.

Opført: 1843.

Algade er hovedgaden i den gamle købstad Korsør. Den fremtræder med sine historiske huse som et relativt homogent hovedstrøg, dog med enkelte uheldige undtagelser fra nyere tid. Med kommunens fokus på at sikre de bevaringsværdige bymidter i hhv. Slagelse, Skælskør og Korsør ville det være et stort skridt i den forkerte retning at tillade nedrivning af et særdeles bevaringsværdigt hus (SAVE 3) til fordel for nybyggeri, både af kulturhistoriske, æstetiske, miljømæssige og ikke mindst klimamæssige årsager!

Kulturhistorisk:

Som en konsekvens af de gamle købstadsprivilegier har købstæderne siden middelalderen udgjort en række handelscentre, hvilket man bl.a. kan aflæse af bygningstyper som pakhuse, købmandsgårde, diverse boder og værksteder mm. Med tiden kunne en del af byens historiske huse forsvinde i forbindelse med eventuelle brande, som følge af krig eller på grund af almindeligt forfald. Og med moderniseringen af samfundet, især i det 20. årh., viste en række af disse bygninger sig at være utidssvarende. De blev derfor enten 'moderniserede' eller revet ned. Derfor er det så meget mere magtpåliggende at bevare eksempelvis de få oprindelige købmandsgårde, der er tilbage i købstæderne. For Korsørs vedkommende er Nyelands gård den sidste bevarede købmandsgård.

Det er velkendt, at Danmark gik bankerot i 1813 og mistede Norge det følgende år, i 1814. Efter de såkaldt florissante år i slutningen af 1700-tallet blev landet nu forarmet, og først årtier senere begyndte handlen igen at blomstre, momentvist dog begrænset af en række internationale økonomiske kriser, bl.a. i 1857. Nyelands gård er som sagt opført i 1843, på et tidspunkt, hvor handel og byggeri igen var for opadgående, efter bankerotten i 1813 og før krisen i 1857.

Æstetisk og miljømæssigt:

Arkitekturen er typisk for det byggeri, der blev opført i slutningen af 1700-tallet og i første halvdel af 1800-tallet - men også senere... Det var et byggeri baseret på traditionen, hvor man kendte til de klassiske proportioner, til størrelsen på og placeringen af døre og vinduer, og hvor man benyttede de traditionelle materialer: tegl, træ og kalk mm.

Nyelands gård er et smukt og velproportioneret længehus. Facaden ud mod Algade har sandsynligvis været symmetrisk med fem vinduesfag på hver side af den centralt placerede gavlkvist, der afsluttes øverst med en frontispice. Senere er der indrettet en butik i højre side af

bygningen. Gavlkvistens inddeling med hoveddør tv. og to vinduer th. for døren er formodentlig heller ikke oprindelig. Endelig er kvistene senere tilføjelser.

Ser man bort fra de nævnte ændringer i forhold til bygningens formodede oprindelige udformning, så er Algade 14 en af Korsørs mest imponerende og harmoniske ejendomme. Den markante fugede facade (refend-fugning), de velproportionerede og tilsyneladende oprindelige vinduer, cordongesimserne og det opskalkede tegltag er ikke kun vidnesbyrd om tidligere byggeskik og -stil, men bidrager også i høj grad til ejendommens værdighed. Nyelands gård passer ind i gadebilledet og bidrager til Algades prominente præg i området omkring Kongegården, der ligger skråt over for Nyelands gård. En moderne bygning anno 2021 ville ikke på nogen måde kunne bidrage med den samme kvalitet, værdighed eller harmoni, end sige historicitet. En moderne bygning ville ødelægge et af Korsørs fineste kulturmiljøer.

Klimamæssigt:

Det er vigtigt at respektere, at man i langt større udstrækning end tidligere bør restaurere, renovere og evt. transformere eksisterende bygninger frem for at bygge nyt. Det omfattende nybyggeri, der har fundet sted især i de seneste årtier, har medført en voldsom udledning af CO₂. Faktisk er byggebranchen blandt de største CO₂-udledere i verden. Yderligere vil en højere grad af genbrug af materialer og af eksisterende bygninger ikke kun reducere CO₂-udledningen, men også reducere de økonomiske omkostninger.

Det er en viden (Rambøll-rapport om renovering versus nybyggeri, okt. 2020), som endnu ikke synes at influere på byggeriet i kommunen. Antallet af nedrivninger er voldsomt, herunder desværre også af bevaringsværdige bygninger. Det betyder tab af historiske bygninger, det betyder tab af kulturmiljøer, men det betyder også tab af muligheder for at skabe mere interessante bygninger ved transformation og især tab af en mere klimavenlig udnyttelse af det eksisterende byggeri.

Slagelse Kommunes Kulturmiljøråd vil derfor stærkt fraråde, at kommunen dispenserer for de krav, der er anført i den bevarende lokalplan for Korsør, 1184. Kommunen bør ikke give tilladelse til nedrivning af en historisk bygning, der i sig selv er så betydningsfuld, men som måske i endnu højere grad udgør en betydningsfuld del af kulturmiljøet omkring Kongegården.

På rådets vegne,

Mette Lund Jørgensen

Formand for Kulturmiljørådet.